

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par tematu “Priekšlikums Padomes direktīvai par savstarpējo palīdzību prasījumu piedziņā saistībā ar nodokļiem, nodevām un citiem pasākumiem”

COM(2009) 28 galīgā redakcija – 2009/0007(CNS)

un

“Priekšlikums Padomes direktīvai par administratīvo sadarbību nodokļu jomā”

COM(2009) 29 galīgā redakcija – 2009/0004(CNS)

(2009/C 317/23)

Ziņotājs: **Sergio SANTILLÁN CABEZA**

Eiropas Savienības Padome saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 93. pantu 2009. gada 13. jūnijā nolēma konsultēties ar Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju par tematu

“Priekšlikums Padomes direktīvai par savstarpējo palīdzību prasījumu piedziņā saistībā ar nodokļiem, nodevām un citiem pasākumiem”,

COM(2009) 28 galīgā redakcija – 2009/0007 (CNS),

un

“Priekšlikums Padomes direktīvai par administratīvo sadarbību nodokļu jomā”,

COM(2009) 29 galīgā redakcija – 2009/0004 (CNS).

Par Komitejas dokumenta sagatavošanu atbildīgā Ekonomikas un monetārās savienības, ekonomiskās un sociālās kohēzijas specializētā nodaļa savu atzinumu pieņēma 2009. gada 24. jūnijā. Ziņotājs — *Sergio Ernesto Santillán Cabeza* kgs.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja 455. plenārajā sesijā, kas notika 2009. gada 15. un 16. jūlijā (16. jūlija sēdē), ar 114 balsīm par, 3 pret un 1 atturoties, pieņēma šo atzinumu.

1. Secinājumi un ieteikumi.

1.1. EESK atzinīgi vērtē priekšlikumus direktīvām par savstarpējo palīdzību prasījumu piedziņā saistībā ar nodokļiem un administratīvo sadarbību nodokļu jomā, jo minētais jautājums ir jārisina steidzami. Direktīvas aizstās pirms 30 gadiem izstrādātos noteikumus, kuri, ņemot vērā pašreizējās prasības, ir neatbilstoši. Fakts, ka šobrīd tiek atgūti tikai 5 % prasījumu, liek rīkoties steidzami.

1.2. Komisijas priekšlikumā ir ņemti ES, dalībvalstu, starptautisku forumu un organizāciju, piemēram, G-20 un ESAO, pētījumi, priekšlikumi un ieteikumi. EESK vairākos atzinumos ir arī nepārprotami atbalstījusi priekšlikumus, kuru mērķis ir paaugstināt dalībvalstu sadarbības sistēmu efektivitāti nodokļu jomā (šā atzinuma 4.8. punkts).

1.3. Reformas kļūst aizvien nepieciešamākas, jo uzņēmumiem jāaskaras ar ekonomikas krīzes, ko izraisīja 2007. gada beigās atklātā spekulācija un krāpšana finanšu jomā, sociālajām un saimnieciskajām sekām. Minētā krīze turpmākajos gados radīs ievērojamas grūtības nodokļu maksātājiem, un tādēļ ir vajadzīgi steidzami pasākumi cīņā pret krāpniekiem, kuri darbojas nodokļu oāžu aizsegā vai izmanto juridiskās nepilnības, lai izvairītos no nodokļu maksāšanas.

1.4. Globalizācijas laikmetā vēl jo vairāk pieaug nepieciešamība pēc dalībvalstu sadarbības nodokļu jomā. Pamatbrīvības, uz kurām balstās ES darbība, nevar kalpot par ieganstu, lai sabiedrība izvairītos no pienākuma maksāt nodokļus.

1.5. Ņemot vērā visus iepriekš minētos aspektus, Komisija tā vietā, lai īstenotu daļējas reformas spēkā esošajos tiesību aktos, ir pieņēmusi pamatotu lēmumu izstrādāt jaunu regulējumu minētajā jomā.

1.6. EESK atbalsta priekšlikumu galveno mērķi, proti, izveidot Kopienas administratīvo kultūru un nodot pārvaldes iestāžu rīcībā atbilstošus instrumentus, kas ar moderno tehnoloģiju starpniecību (piemēram, elektroniski apstrādātas veidlapas) vienkāršotu un paātrinātu administratīvās procedūras. Būtu lietderīgi uzsvērt arī noteikumus saistībā ar valodu lietojumu, ka ir viens no galvenajiem šķēršļiem sadarbībai nodokļu jomā (5.1. punkts).

1.7. Prasība sniegt informāciju un noteiktie ierobežojumi (5.2. punkts) atbilst ESAO procedūrām, un, kā EESK pamatoti uzskata, centieniem novērst banku slepenības nepienācīgu un citu šķietami likumīgu procedūru izmantošanu, lai izkrāptu līdzekļus no kases.

1.8. Pieprasījuma iesniedzējas valsts amatpersonu iesaistīšanās izmeklēšanā valstī, kas saņem pieprasījumu, ir paredzēta spēkā esošajos tiesību aktos (5.3. punkts). Saistībā ar šo un citiem aspektiem priekšlikumos atbalstīta valstu suverenitāte (5.5. punkts).

1.9. Nodokļu maksātāja garantijas ir saglabātas dalībvalstu sadarbībā, jo tā ietver iespēju apstrīdēt izmeklēšanas un iestāžu veikto pasākumu likumīgumu (5.4.punkts).

1.10. EESK ierosina Komisijai turpmāk apsvērt iespēju konsolidēt tiesību aktus nodokļu jomā (5.6. punkts).

2. Priekšlikums Padomes direktīvai par savstarpējo palīdzību prasījumu piedziņā saistībā ar nodokļiem, nodevām un citiem pasākumiem, COM(2009) 28 galīgā redakcija.

2.1. Komisijas priekšlikuma pamatojums.

2.1.1. Spēkā esošie tiesību akti par savstarpējo palīdzību ⁽¹⁾ tiek piemēroti lēni, tie ir atšķirīgi, un tajos trūkst saskaņotības un pārredzamības.

2.1.2. Administratīvās iestādes pašas nespēj piedzīt nodokļus ārpus attiecīgās dalībvalsts teritorijas, jo tiesību akti minētajā jomā ir piemērojami tikai valsts teritorijā: lai atgūtu nodokļus, iestādēm ir jāpieprasa citas dalībvalsts (vai dalībvalstu) palīdzība, izmantojot procedūras, kas izrādījušās neefektīvas. Minētais ierobežojums saistībā ar pilnvarām ir radījis problēmu, kas kļūst aizvien nopietnāka, ņemot vērā personu un kapitāla pieaugošo mobilitāti. Tādējādi brīva pārvietošanās, kas ir viens Eiropas Savienības galvenajiem mērķiem, rada problēmu minētajā jomā, jo krāpnieki tiek atbalstīti. Tādēļ nepārprotami ir skaidrs, ka vajadzīgi jauni pasākumi.

2.1.3. Par to skaidri liecina tas, ka 2007. gadā dalībvalstis saņēma 11 794 palīdzības pieprasījumus no citām dalībvalstīm saistībā ar nodokļu atgūšanu. Tomēr ir atgūti tikai 5 % no visas summas.

2.1.4. Ar PVN saistīta krāpšana ir īpaši nozīmīga, un tai ir divi nevēlami aspekti: tā rada konkurences apstākļu kropļojumus iekšējā tirgū un samazina dalībvalstu un Kopienas budžeta ieņēmumus ⁽²⁾.

2.2. Ierosinātie pasākumi nodokļu atgūšanai.

2.2.1. Savstarpējās palīdzības apjoma paplašināšana. Atšķirībā no Direktīvas 2008/55/EK, kurā ietverts īss prasījumu saraksts par nodokļiem, kurus varētu atgūt, pašreizējais priekšlikums attiecas "uz visiem nodokļiem un nodevām, ko iekasē dalībvalstu teritoriālās vai administratīvās apakšvienības, tostarp vietējās pašvaldības, vai ko iekasē šo apakšvienību vārdā", uz sociālās

⁽¹⁾ Padomes 1976. gada 15. maija Direktīva Nr. 76/308/EEK, kas vēlāk kodificēta ar Padomes 2008. gada 26. maija Direktīvu Nr. 2008/55/EK.

⁽²⁾ Komisijas informācija: "Direktīvas 2000/65/EK sekas — iespējas pieprasīt pārstāvja iecelšanu PVN jomā atcelšana un krāpšanas pieaugums PVN jomā (jo īpaši tā saucamais "krāpšanas karuselis") — radījušas situāciju, kurā 57,50 % no visiem piedziņas prasījumiem ir saistīti ar PVN prasījumiem (stāvoklis 2007. gadā)." Skatīt Komisijas paziņojumu par tematu "Par saskaņotu stratēģiju, lai Eiropas Savienībā uzlabotu cīņu pret krāpšanu saistībā ar PVN", COM(2008) 807 galīgā redakcija.

apdrošināšanas obligātajām iemaksām, nodokļu atmaksām, interferences un citiem pasākumiem, kas ir daļa no ELGF ⁽³⁾ un ELFLA ⁽⁴⁾, kā arī uz maksājumiem un citam nodevām, kuras paredzētas saskaņā ar cukura nozares tirgus kopīgu organizāciju (1. un 2. punkts).

2.2.2. Informācijas apmaiņas uzlabošana. Papildus spontānai informācijas apmaiņai (5. pants) priekšlikumā iekļauta ļoti svarīga iespēja dalībvalsts amatpersonām aktīvi piedalīties izmeklēšanā, ko veic cita dalībvalsts (6. pants).

2.2.3. Dokumentu paziņošanas kārtības vienkāršošana (7. un 8. pants).

2.2.4. Efektīvāki piedziņas un piesardzības pasākumi (IV nodaļa). Minētie noteikumi, kas veido priekšlikuma ievērojamo daļu, attiecas uz šādiem aspektiem:

— piedziņas pieprasījumu reglamentējošie noteikumi pieprasījuma iesniedzējā dalībvalstī (9. līdz 12. pants);

— piedziņas prasījuma izpilde: "Veicot piedziņu pieprasījuma saņēmējā dalībvalstī, jebkurš prasījums, saistībā ar kuru iesniegts piedziņas pieprasījums, jāapstrādā tā, it kā tas būtu pieprasījuma saņēmējas dalībvalsts prasījums" ⁽⁵⁾. (12. panta 1. punkts) Pieprasījuma saņēmēja dalībvalsts piedzen prasījumu savas valsts valūtā;

— citi aspekti saistībā ar prasījuma piedziņu: informācija pieprasījuma iesniedzējai valstij, piedzītās prasījuma summas pārskaitīšana, procentu maksājumi un samaksa pa daļām (12. panta 2. līdz 5. punkts);

— piesardzības pasākumi prasījumu piedziņas nodrošināšanai (15. un 16. pants);

— pieprasījuma saņēmējas iestādes pienākumu ierobežojumi (17. pants);

— prasījuma noilgums (18 pants);

— procesuālās izmaksas (19 pants).

2.2.5. Vispārējo noteikumu, kas reglamentē palīdzības pieprasījumus saistībā ar veidlapām, saziņu, valodu lietošanu, utt. vienošana un vienkāršošana (20. līdz 23. pants).

⁽³⁾ Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonds.

⁽⁴⁾ Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai.

⁽⁵⁾ Spēkā esošajā Direktīvā 2008/55/EK ir iekļauts līdzīgs noteikums (6. panta 2. punkts), saskaņā ar kuru jebkurš prasījums, kas nav saņemts no pieprasījuma iesniedzējas valsts, ir uzskatāms par tādu, jeb tiek pielīdzināts prasījumiem pieprasījuma saņēmējas iestādes dalībvalstī.

3. Priekšlikums Padomes direktīvai par administratīvo sadarbību nodokļu jomā, COM(2009) 29 galīgā redakcija.

3.1. Komisijas priekšlikuma pamatojums.

3.1.1. Gan Augsta līmeņa darba grupa krāpšanas novēršanas jautājumos ⁽⁶⁾, gan Komisija ⁽⁷⁾ un dalībvalstis ir norādījušas, ka tiesību akti par kompetento iestāžu savstarpēju palīdzību tiešo nodokļu jomā un saistībā ar apdrošināšanas prēmijām aprēķinātajiem nodokļiem ir nepilnīgi ⁽⁸⁾. Saskaņā ar Komisijas viedokli Direktīvas Nr. 77/799 būtisko trūkumu dēļ radusies aizvien lielāka problēma saistībā ar nodokļu summu novērtēšanu, tiek ietekmēta nodokļu sistēmu darbība, rezultātā radot nodokļu dubultu uzlikšanu, kas savukārt veicina krāpšanu un izvairīšanos no nodokļu maksāšanas, ja kontroles tiesības saglabājas valstu līmenī ⁽⁹⁾.

3.1.2. Tāpēc ir izvirzīts ierosinājums noteikt inovatīvu pieeju, kas neaprobežojas vienīgi ar grozījumiem spēkā esošajā direktīvā. Jaunā sistēma paredz jaunu un integrētu tiesisku regulējumu, kas aptver visus administratīvās sadarbības nozīmīgos aspektus nodokļu jomā, būtiski pastiprinot iestāžu pilnvaras cīņā pret krāpšanu un nodokļu nemaksāšanu.

3.1.3. Tā kā ir jāizveido gan Kopienas iestāžu un dalībvalstu, gan pašu dalībvalstu efektīvi sadarbības mehānismi, abu priekšlikumu galvenais mērķis ir kopīgu noteikumu izstrāde, vienlaikus pilnībā ievērojot valstu suverenitāti nodokļu jomā.

3.2. Ierosinātie pasākumi dalībvalstu administratīvās sadarbības uzlabošanai.

3.2.1. Tiesību aktu darbības jomas paplašināšana saskaņā ar iepriekš minēto priekšlikumu (prasījumu piedziņu).

3.2.2. Informācijas apmaiņa. Tiek izvirzīti trīs priekšlikumi saistībā ar informācijas apmaiņu:

- pieprasījuma iesniedzējas iestādes iepriekšējs lūgums (no 5. līdz 7. pantam). Pieprasījums sniegt informāciju var ietvert "jebkādas administratīvas procedūras veikšanu", lai iegūtu attiecīgo informāciju;
- automātiska informācijas apmaiņa (8. pants). Tas nozīmē sistemātisku iepriekš noteiktu apmaiņu ar informāciju, kuru

⁽⁶⁾ Paziņojums, kas publicēts 2000. gada maijā (Padomes dokuments 8668/00 par tematu "Krāpšanas novēršana nodokļu jomā").

⁽⁷⁾ Skatīt Komisijas 2004. gada paziņojumu (COM(2004) 611 galīgā redakcija) un 2006. gada paziņojumu (COM(2006) 254 galīgā redakcija).

⁽⁸⁾ Padomes 1977. gada 19. decembra Direktīva 77/799/EKK.

⁽⁹⁾ COM(2009) 29 galīgā redakcija, 2. lpp.

viena dalībvalsts regulāri nosūta otrai, iepriekš saskaņojot nosūtīšanas biežumu vai informācijas pieejamības laiku (3. panta 4. punkts). Tomēr saskaņā ar 24. pantā minēto komitoloģijas procedūru divu gadu laikā tiks noteikti konkrētie aspekti saistībā ar informācijas apmaiņu;

- spontāna informācijas apmaiņa, ja dalībvalstu kompetentās iestādes to uzskata par nepieciešamu (9. pants).

3.2.3. Citi sadarbības veidi:

- pieprasījuma iesniedzējas iestādes amatpersonu atrašanās birojos, kuros pieprasījuma saņēmēja iestāde veic savus pienākumus, un piedalīšanās administratīvajā izmeklēšanā, ko veic pieprasījuma saņēmēja iestāde (10. pants);

- vienlaicīgas pārbaudes par vienu vai vairākām personām attiecīgajās valstīs (11. pants);

- noteikumi par citā dalībvalstī pieņemta administratīva lēmuma paziņošanu (12. pants).

3.2.4. Administratīvās sadarbības vispārējie aspekti.

- atsauksmes (13 pants). Cita starpā tiek uzsvērts atbilžu sniegšanas ātrums;

- paraugprakses un pieredzes apmaiņa (14. pants);

- dažādi sadarbības aspekti. Pieprasījuma iesniedzēja vai pieprasījuma saņēmēja iestāde drīkst nodot informāciju un dokumentus citām tās pašas dalībvalsts iestādēm, un izmantot tos citiem mērķiem nekā sākotnēji noteikts (15. pants). Citi aspekti: nosacījumi par dalībvalstu pienākumiem (16. pants), ierobežojumi saistībā ar dalībvalstu sadarbības pienākumu (17. pants), "vislielākās labvēlības režīma" principa piemērošana (18. pants), standarta veidlapas un elektroniskie formāti (19. pants) un kopīga saziņas tīkla izmantošana (CCN tīkls) (20. pants).

4. Vispārīgas piezīmes.

4.1. EESK pilnība piekrīt Komisijas apgalvojumam, ka "globālās zācības laikmetā strauji pieaug nepieciešamība pēc dalībvalstu savstarpējās palīdzības nodokļu, jo īpaši tiešo nodokļu, jomā. Ievērojami augusi nodokļu maksātāju mobilitāte, pārrobežu darījumu skaits un finanšu instrumentu internacionalizācija, tāpēc dalībvalstīm ir arvien grūtāk pienācīgi novērtēt maksājamās nodokļu summas, ievērojot valsts suverenitāti nodokļu līmeņa noteikšanas ziņā" ⁽¹⁰⁾.

⁽¹⁰⁾ Paskaidrojuma raksts, COM(2009) 29 galīgā redakcija.

4.2. Abi priekšlikumi balstīti uz secinājumiem, ka tiesību akti, kas izstrādāti pirms vairāk nekā trīsdesmit gadiem (kad ES bija deviņas dalībvalstis) mūsdienās ir nepietiekami, ņemot vērā kopš tā laika notikušās pārmaiņas iekšējā tirgū; pagājušā gadsimta 70. gadu vidū nebija brīvas aprites, un integrācija bija ļoti vāja.

4.3. Gadiem ilgi tika paustas bažas par augsto krāpšanas līmeni un nodokļu nemaksāšanu ES. Komisija 2004. gadā pievērsās minētajam jautājumam saistībā ar skandāliem par atsevišķu uzņēmumu⁽¹¹⁾ apšaubāmo komercpraksi un izvirzīja virkni pasākumu ar mērķi uzlabot "nodokļu sistēmu pārredzamību", kā arī ierosināja izstrādāt "konkrētus priekšlikumus saistībā ar nodokļu krāpšanas gadījumiem un nodokļu nemaksāšanu, ieskaitot sarežģītas un neskaidras struktūras". Atsaucoties uz konkrētām lietām⁽¹²⁾, Komisija norādīja, ka šie skandāli "ir izraisījuši nestabilitāti kapitāla tirgos, radot zaudējumus ekonomikai kopumā".

4.4. Piecus gadus vēlāk 2004. gada paziņojumā izklāstītie notikumi šķiet nenozīmīgi salīdzinājumā ar nesenajiem notikumiem, un arī ekonomikai nodarītais kaitējums tagad ir ievērojami lielāks.

4.5. Minētais jautājums šobrīd ir ļoti aktuāls, ņemot vērā ekonomikas un finanšu krīzi, kuru izraisīja negodīga rīcība, kas sāka parādīties 2007. gada beigās. Viens no G-20 uzdevumiem ir ierosināt starptautisku noteikumu izstrādi, lai tirdzniecības darījumus padarītu pārredzamākus un uzticamākus, tādējādi cīnītos pret krāpšanu un nodokļu nemaksāšanu⁽¹³⁾.

4.6. Dažās ES valstīs izraisītie skandāli saistībā ar "nodokļu oāzēs" radītiem nodokļu nemaksāšanas mehānismiem (piemēram, krāpšana Lihtenšteinā, kā rezultātā tika nodarīti zaudējumi Vācijas Valsts kasei) sabiedrībā ir plaši nosodīti, aicinot izstrādāt efektīvākus pasākumus, lai cīnītos ar nodokļu nemaksātājiem un finanšu noziegumiem.

4.7. Informācijas apmaiņa un vienkāršāka piekļuve datiem ar mērķi apkarot krāpšanu nodokļu jomā ir arī viens no ESAO mērķiem⁽¹⁴⁾.

⁽¹¹⁾ Komisijas paziņojums par pasākumiem pret uzņēmumu un finanšu iestāžu finansiālajām un korporatīvi ļaunprātīgām darbībām, COM(2004) 611 galīgā redakcija.

⁽¹²⁾ Piemēram, *Parmalat* un *Enron*, kuru akcionāri zaudēja 67 miljardus ASV dolāru.

⁽¹³⁾ G-20 Vašingtonas deklarācija (15.11.2008.): "Nodokļu administrācijas iestādēm, ņemot vērā tādu nozīmīgu organizāciju kā Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija (ESAO) darbība, jāturpina centieni veicināt informācijas apmaiņu par nodokļiem. Nopietni jārisina tādi jautājumi kā pārredzamības trūkums un problēmas saistībā ar informācijas apmaiņu par nodokļiem."

⁽¹⁴⁾ Globālais forums par nodokļiem, kurā piedalījās arī tās valstis, kas nav ESAO dalībvalstis. Skatīt "Sadarbība nodokļu jomā: virzība uz līdzvērtīgiem konkurences apstākļiem — Globālā foruma par nodokļiem 2008. gada novērtējums", ESAO, 2008. gada augusts.

4.8. Gadu gaitā EESK ir stingri atbalstījusi pasākumus sadarbības stiprināšanai un aicinājusi izstrādāt kvalitatīvākus kontroles instrumentus un mehānismus⁽¹⁵⁾.

4.9. Saistībā ar visu iepriekšējo darbību EESK atzinīgi vērtē abus priekšlikumus direktīvai, jo tie liecina par reāliem panākumiem virzībā uz Eiropas integrāciju. Labklājības valsts pamatā ir prasība ievērot fiskālās saistības.

5. Īpašas piezīmes.

5.1. Kopienas administratīvās kultūras izveide.

5.1.1. EESK uzskata, ka visbūtiskākais aspekts abos priekšlikumos, jo īpaši priekšlikumā par administratīvo sadarbību, ir vēlme izveidot Kopienas administratīvo kultūru, kam ir izšķiroša nozīme cīņā pret krāpšanu, kā norādīts 2006. gada paziņojumā⁽¹⁶⁾.

5.1.2. Minētais lēmums, kas atspoguļo nodokļu administrācijas iestāžu laika gaitā uzkrāto pieredzi, attiecas arī uz citiem aspektiem, piemēram, pienākumu katrā dalībvalstī nozīmēt vienu sadarbības koordinācijas biroju nodokļu jomā, kā arī iespēju noteikt īpašus sadarbības dienestus, kuri savstarpēji sazinās, iespēju iecelt profesionālus ierēdņus, kuri tieši iesaistītos pasākumos, informācijas nodošanas galīgā termiņa noteikšanu (šobrīd tas nav noteikts), prasību sniegt atgriezenisko saikni, utt.

⁽¹⁵⁾ Skatīt EESK atzinumu par tematu "Komisijas paziņojums par nepieciešamību izveidot savstarpēji koordinētu stratēģiju, lai uzlabotu cīņu pret izvairīšanos no nodokļu maksāšanas", OV C 161, 13.7.2007., 8. lpp. Minētajā dokumentā ir iekļauts Kopienas tiesību aktu visaptverošs saraksts. Arī atzinumi par šādiem priekšlikumiem:

— "Priekšlikums Padomes regulai (EK) par administratīvo sadarbību PVN jomā un priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, ar ko groza Padomes Direktīvu 77/799/EEK par dalībvalstu kompetentu iestāžu savstarpēju palīdzību tiešo un netiešo nodokļu jomā", OV C 80, 3.4.2002., 76. lpp.;

— "Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par administratīvo sadarbību akcīzes nodokļu jomā" un "Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, ar ko groza Padomes direktīvu 77/799/EEK par dalībvalstu kompetento iestāžu savstarpēju palīdzību tiešo nodokļu jomā, apdrošināšanas prēmiju nodokļu uzlikšanas jomā, un Padomes Direktīvai Nr. 92/12/EEK par vispārējiem noteikumiem attiecībā uz produktiem, kuriem piemēro akcīzes nodokli, kā arī šādu produktu glabāšanu, pārvietošanu un uzraudzību", OV C 112, 30.4.2004., 64. lpp.

— "Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes lēmumam izveidot Kopienas programmu (*Fiscalis* 2013) nodokļu sistēmu darbības uzlabošanai iekšējā tirgū", OV C 93, 27.4.2007., 1. lpp.

⁽¹⁶⁾ Pieņem Komisijas *ad hoc* grupas nodokļu nemaksāšanas jautājumos priekšlikumu. Skat. COM(2006) 254, 3.1. punkts

5.1.3. EESK atzinīgi vērtē standarta veidlapu un elektronisko formātu izveidi, kas ievērojami atvieglos procedūras.

5.1.4. Jāuzsver arī vienkāršotais valodu lietošanas režīms, kas bija nopietns šķērslis sadarbībai un sadārdzināja procedūras, kā arī jauno tehnoloģiju izmantošana minētājā jomā, jo veidlapas var tulkot automātiski.

5.2. *Administratīvās sadarbības ierobežojumi, banku slepenība, starpnieku iesaistīšanās un līdzdalība kapitālā.*

5.2.1. Priekšlikumā noteiktajai administratīvajai sadarbībai ir paredzēti ierobežojumi. Pieprasījuma saņēmējai dalībvalstij ir jāsniedz pieprasītā informācija ar nosacījumu, "ka tas nerada nesamērīgu administratīvo slogu", un pieprasījuma iesniedzēja dalībvalsts "ir pilnībā izmantojusi parastos informācijas avotus". Tomēr dalībvalsts, kurai tiek prasīta informācija, īpašu iemeslu dēļ var atteikties sniegt informāciju: 1) ja izmeklēšanas veikšana vai pieprasītās informācijas apkopošana būtu pretrunā attiecīgās dalībvalsts tiesību aktiem, b) ja pieprasījuma iesniedzēja dalībvalsts juridisku iemeslu dēļ nespēj sniegt līdzīgu informāciju, c) ja tādējādi tiktu izpausts komercnoslēpums, rūpniecisks vai profesionāls noslēpums vai tā izpaušana būtu pretrunā ar valsts politiku⁽¹⁷⁾. EESK uzskata minētos ierobežojumus par atbilstošiem.

5.2.2. Tomēr pieprasījuma saņēmēja dalībvalsts "nedrīkst atteikties sniegt informāciju tikai tāpēc, ka šāda informācija ir bankas, citas finanšu iestādes, pārstāvja vai personas, kas darbojas kā aģents vai fiduciārs, rīcībā, vai tāpēc, ka minētā informācija saistīta ar kādas personas īpašumtiesību interesēm"⁽¹⁸⁾. Ņemot vērā to, cik bieži sastopami nodokļu nemaksāšanas gadījumi, EESK atzinīgi vērtē precizējumus, bez kuriem abos priekšlikumos iekļautie mērķi — panākt fiskālo saistību ievērošanu — kļūtu nenozīmīgi⁽¹⁹⁾.

5.2.3. Jānorāda, ka informācijas sniegšanas prasības un ar tām saistītie ierobežojumi līdzīgā veidā ir iekļauti ESAO Parauga konvencijā⁽²⁰⁾.

5.3. *Citas dalībvalsts pārstāvju klātbūtne.*

5.3.1. Gan direktīvas priekšlikumā par administratīvo sadarbību, gan priekšlikumā par palīdzību prasījumu piedziņā paredzēta iespēja pieprasījuma iesniedzējas valsts pilnvarotām amatpersonām piedalīties administratīvajā izmeklēšanā, kas tiek veikta pieprasījuma saņēmējā dalībvalstī. EESK uzskata, ka minētā sadarbības forma ir atbilstoša, jo to nosaka divi svarīgi apsvērumi: 1) ir vienošanās starp pieprasījuma iesniedzēju iestādi un pieprasījuma saņēmēju iestādi, 2) amatpersonas "rīkojas atbilstoši

pieprasījuma saņēmējas dalībvalsts normatīvajiem un administratīvajiem aktiem"⁽²¹⁾.

5.3.2. Citas dalībvalsts amatpersonu klātbūtne jau paredzēta saistībā ar jautājumiem par akcīzes nodokli⁽²²⁾ un PVN⁽²³⁾, lai gan, ņemot vērā attiecīgā gadījuma apstākļus, pilnvaras ir plašākas, jo amatpersonas var izmantot pārbaudes tiesības.

5.4. *Nodokļu piedziņas instrumenta likumība.*

5.4.1. Īpaši interesants ir jautājums par to izmeklēšanas procedūru likumību, kuras nodokļu administrācijas iestādes ir tiesīgas veikt. EESK uzskata, ka minētais jautājums ir pietiekami apskatīts direktīvas priekšlikumā par savstarpējo palīdzību prasījumu piedziņā. Pirmām kārtām jāatceras, ka paredzētajās shēmās, un ne tikai šajā atzinumā apskatītajos abu attiecīgo direktīvu priekšlikumos, bet arī shēmās, kas attiecas uz PVN un akcīzes nodokli, noteiktas vienīgi **sadarbības** procedūras starp dalībvalstīm, kuras saglabā pilnīgu suverenitāti, nosakot valstu teritorijā veikto izmeklēšanas procedūru likumību.

5.4.2. Atbilstoši vispārējiem principiem amatpersonām jārīkojas saskaņā ar likumu⁽²⁴⁾, un administratīvie pasākumi uzskatāmi par spēkā esošiem. Tādējādi tie ir juridiski saistoši, izņemot attiecīgās iesaistītās puses tiesības tos apstrīdēt tiesā. Saistībā ar strīdiem par prasījumu piedziņu dalībvalsts (t.i., pieprasījuma iesniedzējas dalībvalsts) pārzīnā ir izvērtēt prasījuma, sākotnējā dokumenta, kas atļauj izpildi, vienotā dokumenta un attiecīgās dalībvalsts paziņošanas likumīgumu⁽²⁵⁾.

5.4.3. Tomēr strīda gadījumā kompetentās iestādes saņēmējā dalībvalstī nosaka piemērošanas pasākumu vai attiecīgās valsts paziņošanas likumību⁽²⁶⁾. Abos gadījumos nodokļu maksātāja garantija ir nodrošināta, izņemot gadījumus, kad likumā paredzēta iespēja, attiecībā uz kuru ir atsauce nākamajā punktā, proti, piemērošanas procedūra tiek apturēta tajā prasījuma daļā, kuru ietekmē strīds. Tiek noteikts dalībvalstu pienākums sniegt informāciju attiecībā uz prasījumiem, par kuriem ir iesniegts protests, lai gan attiecīgās puses arī, protams, var sniegt informāciju.

⁽¹⁷⁾ COM(2009) 29 galīgā redakcija, 16. pants.

⁽¹⁸⁾ COM(2009) 29 galīgā redakcija, 17. panta 2. punkts.

⁽¹⁹⁾ Tiek lēsts, ka Šveicē atrodas apmēram viena trešā daļa no 11 miljardiem ASV dolāru, kas ir privātpersonu slepeni uzkrātais kapitāls. "Šveices bankas aizliedz uzņēmumu augstākās vadības ceļojumus. Pastāv bažas, ka darbinieki tiks apcietināti" (*Financial Times*, 27.03.2009.).

⁽²⁰⁾ ESAO Parauga konvencija par nodokļu uzlikšanu attiecībā uz ienākumu un kapitālu, 26. un 16. pants, 2008. gada 17. jūlijs.

⁽²¹⁾ COM(2009) 28 galīgā redakcija, 6. panta 2. punkts, un COM(2009) 29 galīgā redakcija, 10. panta 2. punkts.

⁽²²⁾ Padomes 2004. gada 16. novembra Regula (EK) Nr. 2073/2004 par administratīvo sadarbību akcīzes nodokļa jomā, 11. pants.

⁽²³⁾ Padomes 2003. gada 7. oktobra Regula (EK) Nr. 1798/2003 par administratīvo sadarbību PVN jomā, ar kuru atceļ Regulu (EEK) Nr. 218/92, 11. pants.

⁽²⁴⁾ Atbilstoši Eiropas Labas administratīvās prakses kodeksam "ierēdnis jo īpaši gādā, lai lēmumiem, kas skar privātpersonu tiesības vai intereses, būtu likumīgs pamats, un to saturis atbilstu tiesību aktu prasībām" (4. pants).

⁽²⁵⁾ COM(2009) 28 galīgā redakcija, 13. panta 1. punkts.

⁽²⁶⁾ COM(2009) 28 galīgā redakcija, 13. panta 2. punkts.

5.4.4. Attiecībā uz tiesā apstrīdētajiem prasījumiem ir jāveic piesardzības pasākumi, ciktāl to atļauj pieprasījuma saņēmējas valsts tiesību akti. Turklāt, ja to atļauj pieprasījuma iesniedzējas dalībvalsts tiesību akti, minētā valsts var lūgt tiesā veikt apstrīdētā prasījuma piedziņu uz pamatota pieprasījuma pamata ⁽²⁷⁾.

5.4.5. Attiecībā uz krimināllikumu jānorāda, ka uz to attiecas vienīgi dalībvalstu kompetence ⁽²⁸⁾.

5.5. Dalībvalstu suverenitāte.

5.5.1. EESK uzsver, ka priekšlikumos pilnībā ievērota dalībvalstu suverenitāte, kuras atbilstoši minētajām direktīvām ar savas valsts iestāžu starpniecību piemēro savus tiesību aktus attiecīgajās jomās. Cita starpā par to liecina šā atzinuma 5. panta 3. un 4. punktā norādītie gadījumi.

5.5.2. Tas attiecas arī uz informācijas sniegšanu un dokumentiem, kas saņemti saskaņā ar direktīvu, ar kuru nosaka, ka

- pieprasījuma iesniedzēja vai pieprasījuma saņēmēja iestāde drīkst nodot citām tās pašas dalībvalsts iestādēm informāciju un dokumentus tad, ja to pieļauj attiecīgās valsts tiesību akti. Šo informāciju var izmantot citiem mērķiem ne tikai saistībā ar nodokļiem;
- dalībvalsts kompetentā iestāde var nodot šo informāciju trešās valsts kompetentajai iestādei, "ja informācijas nodošana atbilst šajā direktīvā izklāstītajiem noteikumiem un kārtībai";
- visus dokumentus un informāciju, ko pieprasījuma iesniedzēja iestāde ieguvusi, var minēt/izmantot kā pierādījumus ar tādējiem pašiem noteikumiem kā līdzīgu informāciju, kas iegūta savas valsts teritorijā ⁽²⁹⁾.

Briselē, 2009. gada 16. jūlijā

*Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs
Mario SEPI*

5.5.3. Atšķirībā no ESAO Līguma par informācijas apmaiņu par nodokļu jautājumiem ⁽³⁰⁾ nav vajadzīga pieprasījuma saņēmējas valsts atļauja.

5.6. Vajadzība vienādot tiesību aktus.

5.6.1. Abu direktīvu priekšlikumos ir noteikumi ar identisku vai līdzīgu saturu. Kā piemēru varētu minēt priekšlikumu par pieprasījumu paziņot par noteiktiem dokumentiem ⁽³¹⁾, kā arī citi piemēri. Kā iepriekš minēts, dalībvalstu amatpersonu klātbūtnē apspriesta divās direktīvās un divās regulās, kas atšķiras arī izmeklētāju pilnvaru apjoma ziņā.

5.6.2. EESK uzskata, ka, raugoties no tiesību aktu tehniskās izstrādes viedokļa, turpmāk būtu jācenšas vienādot tiesību aktus nodokļu jomā.

5.7. Jaunās sistēmas īstenošana.

5.7.1. Ierosinātās sarežģītās jaunās sistēmas īstenošanai būs vajadzīga Kopienas un valstu iestāžu ievērojama piepūle. Pirmām kārtām, ņemot vērā termiņus: galīgais termiņš abu direktīvu transponēšanai (kas attiecas uz dažādām tiesību sistēmas jomām) ir 2009. gada 31. decembris, kas varētu būt grūti īstenojams. Komitejai par administratīvo sadarbību nodokļu jomā divu gadu laikā būs ļoti intensīvi jāstrādā, lai izstrādātu noteikumus par automatisku informācijas apmaiņu.

5.7.2. Otrām kārtām, administratīvā mehānisma pielāgošana jaunajām prasībām nozīmēs to, ka nodokļu administrēšanas iestādēm būs vajadzīgi finanšu un cilvēkresursi. Jo īpaši jāveltī uzmanība ierēdņu apmācībai, kas daudzos gadījumos prasīs papildu budžeta dotācijas.

5.7.3. EESK noteikti vēlas uzsvērt, ka priekšlikuma mērķi novērst nodokļu nemaksāšanu dos uzskatāmus rezultātus tikai tādā gadījumā, ja būs stingra politiskā griba nodrošināt vajadzīgos resursus.

⁽²⁷⁾ Ja apstrīdēšanas rezultāti vēlāk ir par labu parādniekam, pieprasījuma iesniedzēja iestāde atbild par piedzīto summu atlīdzināšanu, ietverot visas izmaksājamās kompensācijas, saskaņā ar pieprasījuma saņēmējas iestādes dalībvalstī spēkā esošajiem tiesību aktiem. COM(2009) 28 galīgā redakcija, 13. panta 4. punkta pēdējā rindkopa.

⁽²⁸⁾ "...neietekmē dalībvalstu saistību izpildi attiecībā uz likumības un kārtības uzturēšanu un iekšējās drošības nodrošināšanu", Līgums par Eiropas Savienību, 33. pants.

⁽²⁹⁾ COM(2009) 29 galīgā redakcija, 15.panta 1., 2. un 3. punkts.

⁽³⁰⁾ Informāciju nedrīkst atklāt nevienai citai personai, struktūrai vai iestādei vai jebkādai citai jurisdikcijai bez pieprasījuma saņēmējas puses rakstiskas piekrišanas (8. pants).

⁽³¹⁾ COM(2009) 28 galīgā redakcija, 7. un 8. pants; COM(2009) 29 galīgā redakcija, 12. pants.